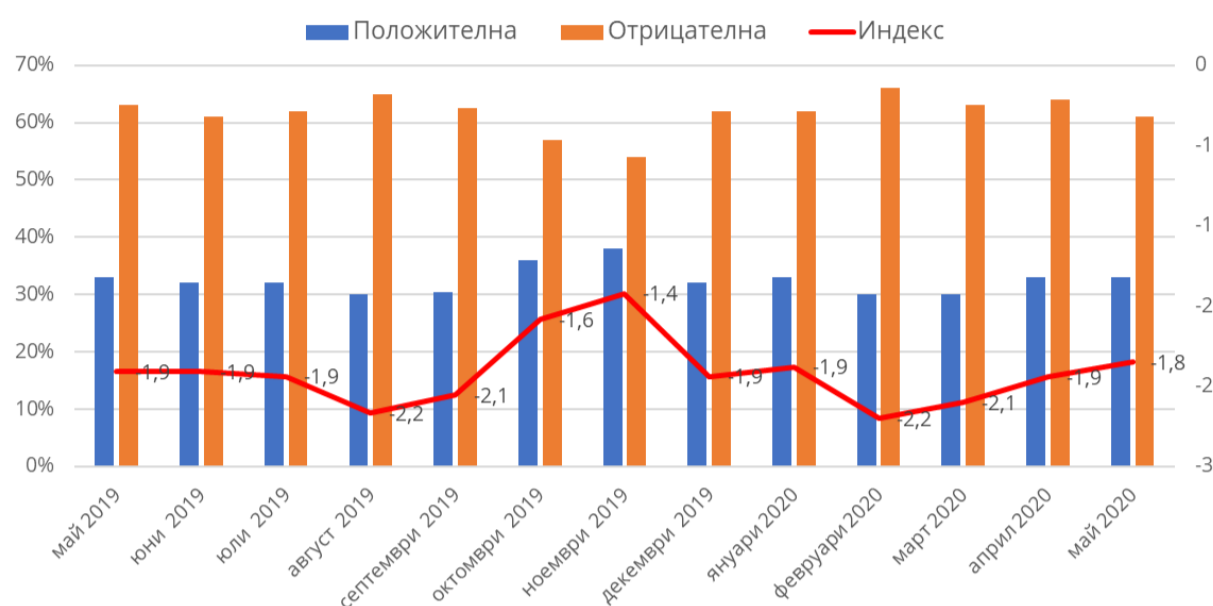

Епидемията от COVID-19 и мерките по карантината доведоха до формирането на коренно различна публична реалност и, в частност, до изместване на фокуса от обществено-политическия живот. В края на първата вълна от епидемията в страната, ставаме свидетели на изменения в картината на електоралните нагласи, които, в много голяма степен, могат да бъдат обяснени с настоящия контекст. От резултатите от актуалното национално проучване на Маркет ЛИНКС можем да отбележим няколко очертаващи се тенденции в обществените нагласи, различни от отчетените в началото на годината. Най-значимите са частично възстановяване на доверието в институциите на фона на тревожност на домакинства пред преодоляването на последствията от икономическата криза, а също и изменение в съотношението на електоралната подкрепа на водещите партии.

В началото на юни оценката за развитието на страната отбелязва възстановяване до нивата от януари тази година. На пръв поглед, подобен резултат може да изглежда парадоксален от перспективата на последиците, от COVID-19, но трябва да имаме предвид, че до голяма степен той отразява оценката към мерките на управлението и относително лекото преминаване на страната ни през тези първи три месеца от развитието на епидемията. Докато преди кризата българските граждани декларираха по-висока удовлетвореност от материалното си състояние в сравнение с развитието на страната, понастоящем тенденцията вече е обратна. Притесненията от общите икономически последици и страхът от загуба на работа водят до това над половината от българите да очакват негативно развитие на финансовото си състояние.

Удовлетвореност от развитието на страната

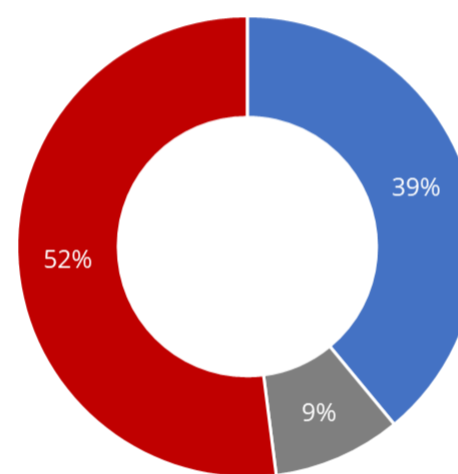

База всички: 995

Очаквания за материалното състояние на домакинството

■ Позитивно ■ Не мога да определя ■ Негативно

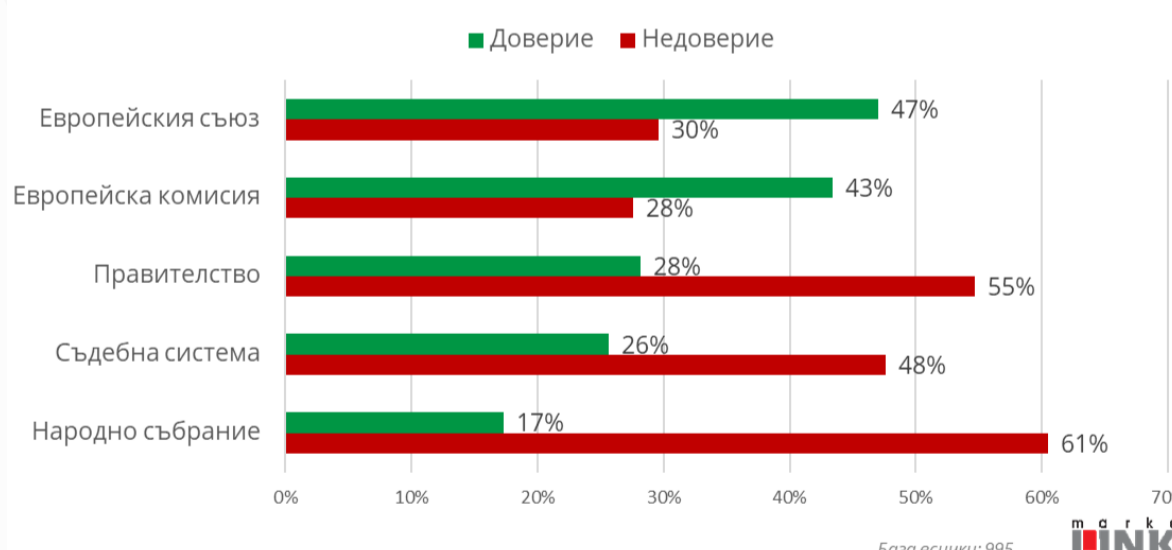
База всички: 995

Общият фон на ежедневна заглаха за физическото оцеляване, който провокира епидемията, събуди естествени рефлексни на групово ниво, изразяващи се в тенденция на известна консолидация на подкрепата към публичните властови центрове. Тук трябва да направим разграничение между институциите на европейско и национално ниво. Разликата между тях не е просто в измерената номинална подкрепа, а във факта, че може би за първи път от периода преди и непосредствено след приемането на България в ЕС, обществото ни припознава европейските институции като ключов фактор във формирането и реализирането на вътрешни политики, от които зависи успешното и бързо икономическо възстановяване. Все пак, Еврооптимизмът ни може да бъде тълкуван като ситуационно обусловен и, по-конкретно, като пряк резултат от обявените мерки на ЕС и значителните по размер възстановителни фондове, които ЕК предвижда да бъдат предоставени на страната ни.

Потвърдението за тази хипотеза можем да открием във все още не високата (34%) подкрепа за влизането на България в EMRII. Парадоксално или не, но на този фон 43% от българските граждани до някаква степен се съгласяват с твърдението, че, в ситуация на икономическа криза, Русия може да ни подпомогне много повече, в сравнение с ЕС. Разбира се, това е поредното дълбоко вътрешно противоречие и следствие както от традиционни културно-исторически наславания, така и от активната руска пропаганда и потока фалшиви новини, не само в България, но и в Европа. Остава открит въпросът, до каква степен управлението на страната ще успее да трансформира настоящия ресурс на доверие към европейските институции в достатъчно ясна и убедителна гражданска подкрепа за по-дълбоката интеграция на страната ни в ЕС, консенсус, от който страната ни има належаща необходимост.

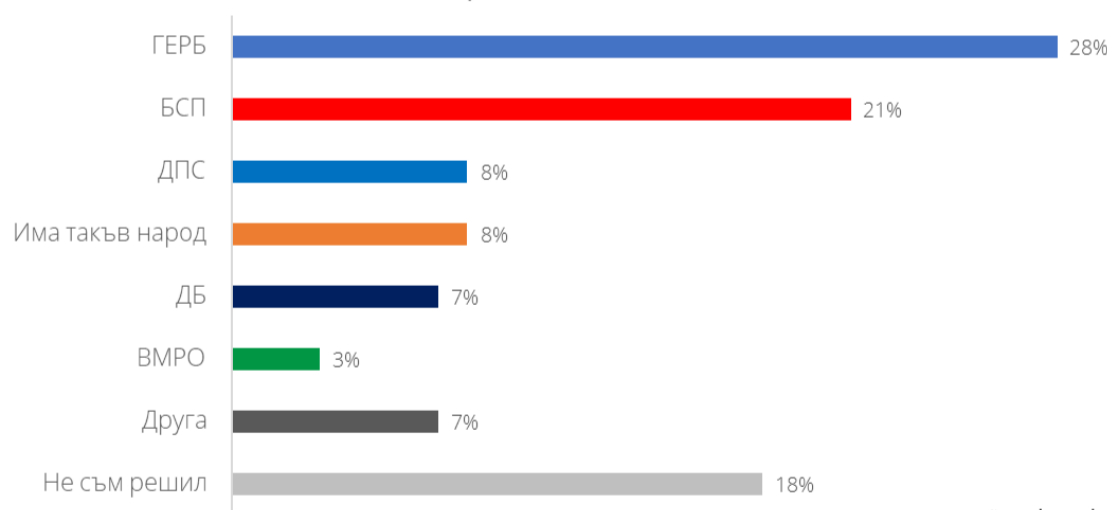
Доверие в институции

База всички: 995

Електорални нагласи

База гласувачи: 483

Електоралните нагласи също изглеждат силно повлияни от общия контекст на епидемията. Докато в началото на годината декларираната електорална подкрепа на двете водещи партии беше много близо до практическо изравняване, в сегашната ситуация е видно, че ГЕРБ е политическата сила, която извлича най-сериозни дивиденди. Тук трябва да бъде отчетена активната роля на премиера Борисов през последните три месеца, което води до по-голяма мобилизация и по този начин, възстановяване на частично изгубена подкрепа преди кризата COVID-19. Развитието на скандала с Васил Божков, за момента, не се отразява на подкрепата за водещата политическа формация, но въпросът за бъдещо такова, остава открит.

До настоящия момент БСП се очертава като най-големия губец, особено в светлината на консолидацията на ГЕРБ, относителното стабилизиране на подкрепата за Има такава държава и засилващата се роля, и заявка, на Мая Манолова за участие в политическото състезание за следващите избори. Позиционирането на последните два политически субекта води до извода, че те са с много по-голям потенциал да черпят от опозиционния потенциал на социалистите, отколкото от този на Демократична България, която към момента остава с относително устойчив резултат.

ВМРО, като водещата политическа сила в коалиционния партньор Обединени патриоти, демонстрира известен електорален потенциал, който оставя реални шансове за представителство в следващ парламент. Много е вероятно решаващо значение за представянето на партията, на предстоящите избори през 2021, да имат взаимоотношенията с ГЕРБ до края на съвместния им мандат.

Не на последно място, ДПС е с постоянна подкрепа, но неговата роля в бъдещата политическа конфигурация може да нарасне значително. Основания за подобно развитие са заявките, които движението дава напоследък. Тук отново ще припомним, че резултатите от предишни избори показват, че партията е в състояние да мобилизира значително повече избиратели от отчетените в проучванията на общественото мнение. В случай, че БСП не успее да демонстрира организационно единство и основна част от периферията ѝ се преориентира към конкурентни политически проекти, то ДПС изглежда да има основание да си постави амбициозната цел да се превърне във втората, по електорално влияние, политическа сила в страната.

В заключение, в месеците до следващите избори, можем да очакваме значителна динамика на политически процеси и тяхната електорална проекция. Едновременно с това, ситуацията с COVID-19 неизбежно променя правилата на политическата игра и въвежда висока степен на непредвидимост. Единственото сигурно е, че европейските възстановителни фондове ще предоставят огромен по мащабите си ресурс, който изостря редица политически апетити. Властовата конфигурация, която ще разходва този ресурс, ще има реалния шанс да управлява страната не един, а два последователни мандата.